

Vårdhygien Skåne

Giltig från och med 2026-03-09

Godkänd av Medicinsk sakkunnig

Version 2.0

Riskfaktorer hos patienter och åtgärder för att förebygga smittspridning

Smittspridning i vård och omsorg sker oftast via händer, kläder, material och utrustning. Det finns en ökad risk för smittspridning om patienter har riskfaktorer för smittspridning och delar utrymmen med andra patienter. Patienter med riskfaktorer kan dessutom vara mer mottagliga för smitta. Detta dokument är avsett som ett stöd för att uppmärksamma och ta ställning till riskfaktorer för smittspridning oavsett kännedom om agens. Det är viktigt att regelbunden bedömning av riskfaktorer sker, då dessa kan ändras över tid. Basala hygienrutiner ska alltid följas. Hos patienter med påvisad infektion eller bärarskap av känt agens används relevant infektionsmanual eller artspecifikt PM. [Vårdhygiens hemsida](#).

Hud	Utsöndringar	Luftvägar	Kognitiv förmåga
– Hudskada/hudsjukdom t.ex. eksem, fjällande hud, böld, klåda – Sår – Centralvenösa infarter – Konstgjorda kroppsöppningar t.ex. stomi, dränage, PEG, trakeostomi – Utslag/blåsor i kombination med feber kan tolkas som infektionssjukdom t ex mässling eller vattkoppor	– Diarré – Kräkningar – Inkontinens urin/avföring – Läckage från dränage urinkateter, stomi, sår	– Hosta/nysning/snuva i samband med luftvägsinfektion – Trakeostomi	– Bristande kommunikationsförmåga t.ex. demens, språksvårighet, syn, och/eller hörselnedsättning
Skadad hud innebär ökad risk både för att sprida smitta och plocka upp smittämnen.	Utsöndringar kan innehålla mikroorganismer som kan spridas till omgivningen.	Luftvägssekret innehåller mikroorganismer som kan spridas till omgivningen.	Nedsatt kognitiv förmåga kan innebära ökad risk för smittspridning, särskilt i kombination med andra riskfaktorer.
Åtgärd Värdera behov av eget rum/egen toalett utifrån omfattning av riskfaktorer. Instruera och/eller hjälp patienten med handhygien. Bedöm även om patient kan vistas i gemensamma lokaler, ex dagrum, väntrum, träningslokaler och bassäng.			
– Vid uttalade hudriskfaktorer rekommenderas eget rum, egen toalett och helst egen dusch – Täck sår, infarter, eksem och mindre hudlesioner för att motverka läckage – Vid läckage, sår och stora hudlesioner som inte kan täckas eller fjällande hudsjukdomar: överväg ökad bytesfrekvens av kläder – Patienter med misstanke om mässling/vattkoppor hänvisas till lokal med anpassad ventilation eller plats där andra patienter inte exponeras	– Eget rum, egen toalett och helst egen dusch vid diarré och/eller kräkningar – Fungerande inkontinenshjälpmedel – Motverka läckage	– Eget rum, egen toalett och helst egen dusch vid luftvägsinfektion – Host- och nysetikett	– Bedöm individens förmåga och förstå instruktioner – Ge anpassat stöd vid förekomst av riskfaktorer